

Pöllöselvitys

Vaala
2025

Muutosluettelo

Versio:	Päiväys:	Muutoksen kuvaus	Tarkastettu	Hyväksyjä
1	4.7.2025	Valmis	Atte Lindqvist	Atte Lindqvist

Työnumero: 25019202

Versio: Valmis

Päiväys: 4.7.2025

Tekijä: Meelis Linnamägi

Sisältö

1.	JOHDANTO	5
2.	AINEISTOT JA MENETELMÄT	5
2.1	Selvitysalueen yleiskuvaus.....	5
2.2	Työstä vastaavat henkilöt	6
2.3	Lähtötiedot	6
2.4	Ajankohtainen myyrätilanne	7
2.5	Kartoitusmenetelmä.....	7
2.6	Kartoitusreitti ja olosuhteet	7
3.	TULOKSET	9
4.	EPÄVARMUUSTEKIJÄT	9
5.	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	9
6.	LÄHTEET	9

Taustakartat:

Maanmittauslaitos (MML)

Karttojen paikkatieto:

Sweco Finland Oy

Valokuvat:

Sweco Finland Oy, 2025

Sweco | PÖLLÖSELVITYS

Työnumero: 25019202

Päiväys: 4.7.2025 Versio: Valmis

YHTEYSTIEDOT

Luontoselvityskonsultti

Sweco Finland Oy

Yhteyshenkilö:

Meelis Linnamägi, biologi

Hovioikeudenpuistikko 17

65100 VAASA

Puh. 0440 165 123

meelis.linnamagi@sweco.fi

Sweco | PÖLLÖSELVITYS

Työnumero: 25019202

Päiväys: 4.7.2025

Versio: Valmis

1. JOHDANTO

Vaalaan suunnitellaan suurta teollisuushanketta, joka sijoittuu Vaalan keskustasta noin viisi kilometriä luoteeseen Partalankylän ja Järvikylän väliselle alueelle. Sweco Oy:ltä tilattiin vuonna 2025 esiselvitys, jonka tarkoituksena on kartoittaa selvitysalueen luontoarvot. Esiselvityksen perusteella voidaan antaa tarkka kuvaus selvitysalueen luontoarvoista ja siten määritellä alueen rajoitukset, sekä suositukset alueen mahdolliseen hyödyntämiseen maankäytön hankkeille. Tässä raportissa esitetään käytetyt tutkimusmenetelmät, epävarmuustekijät, tulokset ja päätelmät alueella tehdyn pöllöselvityksen osalta.

Suomessa esiintyvistä pöllölajeista lähes kaikki ovat EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja, ja niiden esiintyminen on huomioitava maankäytön sijoittelussa (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY).

2. AINEISTOT JA MENETELMÄT

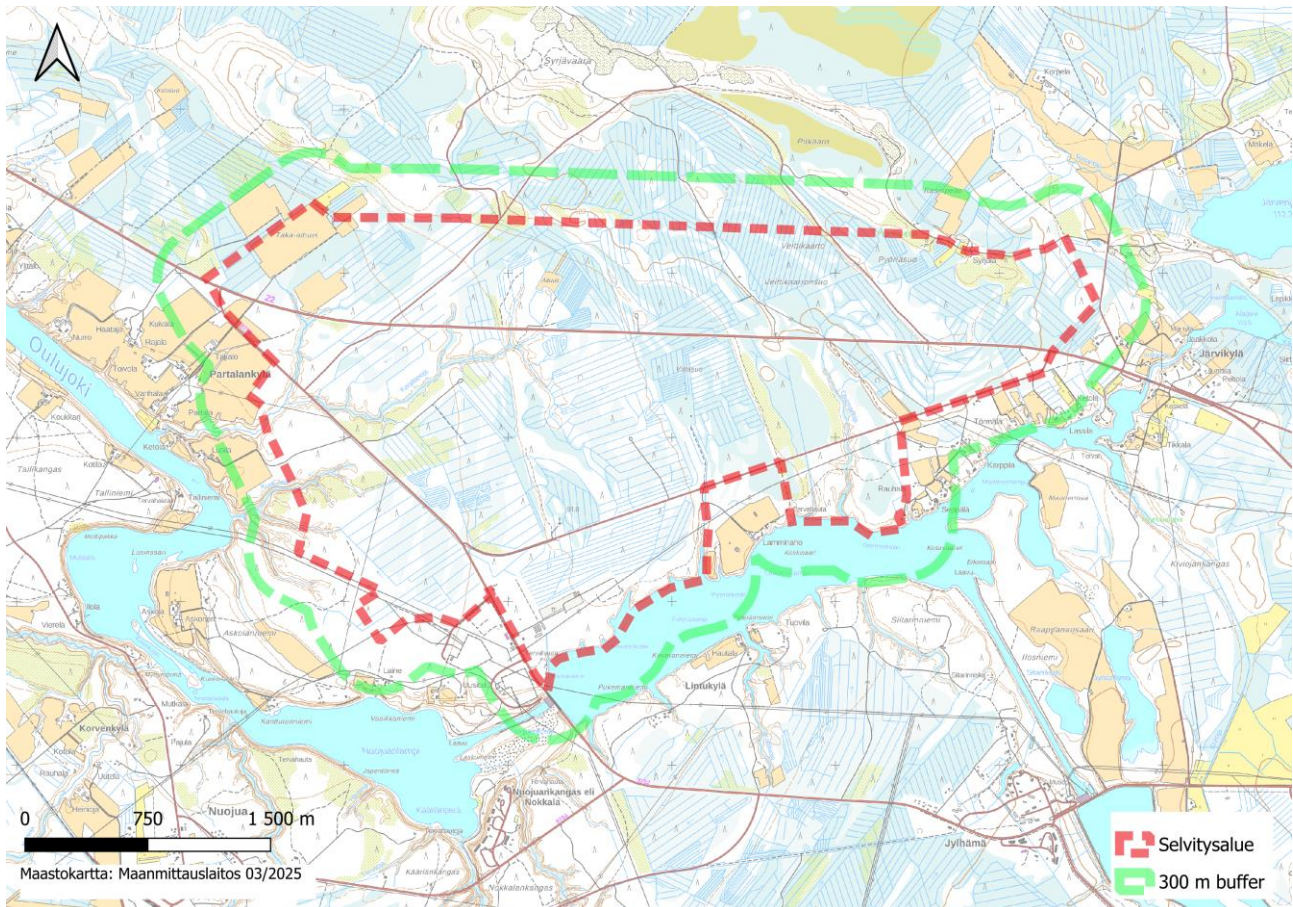
2.1 Selvitysalueen yleiskuvaus

Vaalan selvitysalue on kooltaan noin 938 hehtaaria. Se sijaitsee Vaalan kunnan alueella Vaalan keskustasta noin viisi kilometriä luoteeseen (Kuva 1) ja sen lähin taajama on Vaalan kirkonkylä.

Selvitysalue sijaitsee keskiboreaalisella metsäkasvillisuusvyöhykkeellä ja se on pääosin vahvasti ihmisen muokkaamaa. Metsät ovat pääasiassa metsätalouskäytössä ja suot ojitettuja turvekankaita tai muuttumia, mikä on niiden luonnontilaa heikentävä tekijä. Alueella on runsaasti eri-ikäisiä kasvatusmetsiä sekä hakkuualojen nuoria taimikoita. Varttuneempaa puustoa kasvaa lähinnä vain satunnaisilla paikoilla.

Alueella on myös peltoja, jotka sijoittuvat pääasiassa hankealueen länsi- ja etelärajauksien tuntumaan Oulujoen varteen. Alueella ei esiinny järviä tai lampia. Selvitysalueella sijaitsee kuitenkin muutamia puroja, jotka laskevat Oulujokeen kuten Otermanoja, Kustunoja ja Karjalanoja.

Luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia kohteita on selvitysalueella hyvin vähän. Selvitysalueelta pohjoiseen noin kolmen kilometrin etäisyydellä sijaitsee Tolkansuon Natura-alue (SACFI1106004).

Kuva 1. Pohjois-Pohjanmaan Vaalassa sijaitseva selvitysalue.

2.2 Työstä vastaavat henkilöt

Pöllöselvityksen tekijöinä olivat FM biologit Rasmus Rudnäs ja Meelis Linnamägi. Raportoinnista vastasi FM biologi Meelis Linnamägi. Lopputarkastuksesta vastasi FM Biologi Atte Lindqvist. Kaikki työstä vastaavat henkilöt ovat Sweco Finland Oy:stä.

2.3 Lähtötiedot

Lähtötietoina käytettiin Suomen lajitietokeskukselle (Laji.fi) Virva-rajauksella tehtyä aineistopyyntöä (6.5.2025), ja sen sisältämistä aineistoista erityisesti Rengastus- ja löytörekisterin havaintoja sekä Suojelunarvoiset petolintujen pesäpaikat-aineistoa (Suomen lajitietokeskus, 2025).

Sweco | PÖLLÖSELVITYS

Työnumero: 25019202

Päiväys: 4.7.2025

Versio: Valmis

2.4 Ajankohtainen myyrätilanne

Oulun seudulla ja Kainuussa myyräkannat romahtivat kevään ja kesän 2024 aikana. Vuoden 2025 alussa myyrätiheydet olivat kannanvaihtelunsa aallonpohjavaiheessa. Myyrät voivat runsastua jonkin verran kesän 2025 aikana, mutta huippua voi odottaa aikaisintaan vuoden 2026 syksynä (Luonnonvarakeskus, 2025).

Myyräkantojen turvin pöllöt voivat lisääntyä, joten todella alhaiset myyrätiheydet Pohjois-Pohjanmaalla ovat todennäköisesti vaikuttaneet pöllöjen esiintymiseen myös selvitysalueella Vaalassa.

2.5 Kartoitushetki

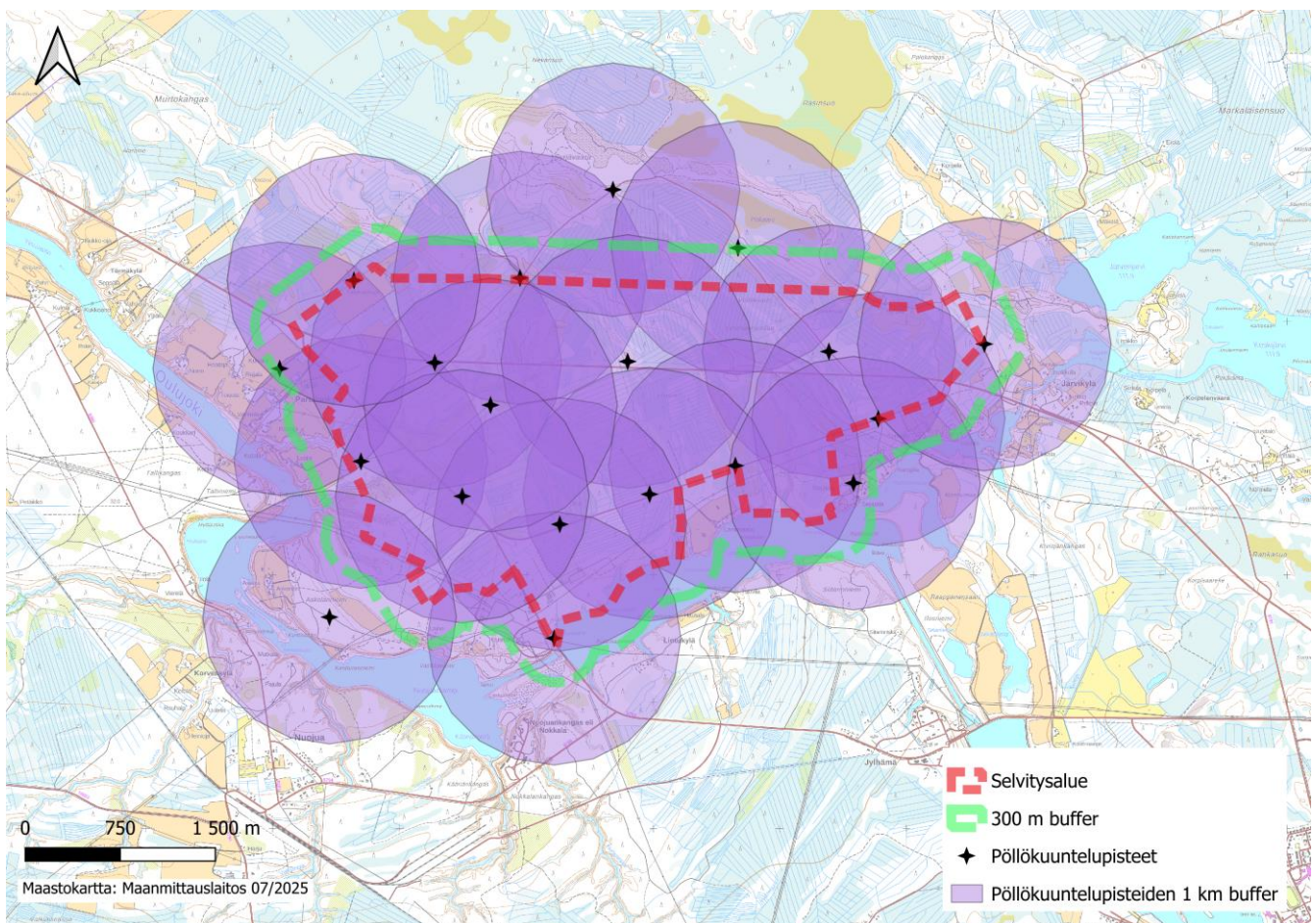
Kartoitukset tehtiin yleisesti pöllöselvityksissä käytössä olevalla pistelaskentamenetelmällä. Pistelaskentamenetelmässä liikutaan hiihtäen tai autolla ajaen ja pysähdytään kuuntelemaan pöllöjen soidinääniä 500–1000 metrin välein. Kartoituksissa kuljettu reitti ja pisteet, joissa kuuntelu suoritetaan, valitaan siten, että kaikki selvitysalueella soidintavat pöllöt on mahdollista kuulla. Pöllöjen soidinäänien kantavuuteen vaikuttaa kuitenkin myös maaston muodot ja sääolosuhteet sekä kyseessä oleva pöllölaji. Soidinäänien kuuluvuutta parantaa tyyni säätila ja avoin maasto, ja päinvastoin tuulinen sää yhdistettynä tiheään kasvillisuuteen ja mäkisiin maastonmuotoihin heikentää niiden kuuluvuutta. Pöllölajeista kantavin ääni on huuhkajalla, jonka huhuilua voi kuulla jopa viiden kilometrin etäisyydelle, ja helmipöllöllä, jonka puputus kuuluu noin kolmen kilometrin päähän. Lapinpöllön vaimeat soidinäänit sen sijaan kuuluvat vain muutaman sadan metrin päähän. Pöllöjen soidinaktiivisuuden ja havaittavuuden kannalta paras säätila on lauha, tyyni ja sateeton. Aktiivisuus on suurinta noin kaksi tuntia auringonlaskun jälkeen ja noin 3–4 tuntia ennen auringon nousua.

2.6 Kartoitustiet ja olosuhteet

Kartoitettava reitti kuljettiin autolla ja jalan kolmena erillisenä maaliskuisena iltana/yönä sopivan säätilan vallitessa kahden ja yhden kartoittajan voimin. Ensimmäinen kierros tehtiin 3.3.2025 klo 21–00, toinen kierros 14.3.2025 klo 20–23 ja kolmas kierros 26.3.2025 klo 20–23. Kartoitusten aikaan vallinnut säätila on esitetty alla (Taulukko 1). Sääolosuhteet olivat pöllöselvitykselle otolliset, koska sää oli tyyni ja pakkasen kohtuullista. Valituilla pisteillä pysähdyttiin kuuntelemaan pöllöjen ääniä 5–10 minuutin ajaksi. Havaittujen pöllöjen koordinaatit kirjattiin ylös. Pistelaskennan kuuntelupisteet yhden kilometrin kuuluvuusvyöhykkeillä on esitetty seuraavalla sivulla (Kuva 2).

Taulukko 1. Pöllöselvitysten aikana vallinnut säätila.

Ajankohta	Lämpötila	Tuuli	Pilvisuus
3.3.2025 klo 21–00	0 °C → -1 °C	4 m/s → 3 m/s	4/8 → 4/8
14.3.2025 klo 20–23	-8 °C → -15 °C	3 m/s → 3 m/s	1/8 → 0/8
26.3.2025 klo 20–23	+1 °C → -5 °C	3 m/s → 3 m/s	0/8 → 0/8

Kuva 2. Vaalan selvitysalueen pöllöpelastuskannan kuuntelupisteet esitettynä yhden kilometrin kuuluvuusvyöhykkeillä.

3. TULOKSET

Vaalan selvitysalueella ei kuultu pöllöjen soidinääniä yhdenkään kartoituskerran aikana.

Laji.fi-aineistohausta ilmeni yksi selvitysalueen eteläosaan sijoittunut Rengastus- ja löytörekisteriin tallennettu huuhkajahavainto vuodelta 2000. Suojelunarvoisten petolintujen pesien havainnot ei ollut.

4. EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Sää- ja muilla ympäristön olosuhteilla on vaikutusta pöllöjen aktiivisuuteen. Siitäkin huolimatta, että olosuhteet olisivat täydelliset, eivät kaikki pöllöyksilöt aina soidinna aktiivisesti valittuna selvitysajankohtana. Sääolosuhteet olivat kuitenkin kolmen kartoituskerran aikana hyvät, koska tuuli oli vähäistä ja sää selkeä. Toisella selvityskierroksella (14.3.2025) pakkanen kiristyi illan mittaa -15 asteeseen, mikä on voinut jonkin verran vähentää pöllöjen aktiivisuutta. Ajoittainen liikenteen melu ja koirien haukunta vaikeuttivat välillä pöllöjen soidinääniä kuuntelua, mutta tällöin kuuntelua jatkettiin niin pitkään, että havainnoista voitiin olla varmoja.

5. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Vaalan selvitysalueella maaliskuussa 2025 tehdyissä pöllöselvityksissä ei kuultu pöllöjen soidinääniä yhdenkään kartoituskerran aikana. Selvitysalueen metsät ovat laajoilta alueilta nuorehkoa talousmetsää, mikä vähentää pöllöille sopivien pesäkolojen löytymistä ja pöllöreviirien esiintyvyyttä. Myös alhaiset myyrätiheydet Pohjois-Pohjanmaalla ovat todennäköisesti vaikuttaneet pöllöjen esiintymiseen selvitysalueella Vaalassa.

6. LÄHTEET

Luonnonvarakeskus, 2025. Myyrien kannan vaihteluiden valtakunnallinen seuranta.

<https://www.luke.fi/fi/uutiset/myyrakanta-kasvussa-itasuomessa>. Luettu 2.7.2025

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0147&from=FI>. Luettu 3.7.2025

Sweco | PÖLLÖSELVITYS

Työnumero: 25019202

Päiväys: 4.7.2025

Versio: Valmis

Suomen lajitietokeskus, 2025. Laji.fi -portaali.

<https://laji.fi/fi/observation/map?informalTaxonGroupId=MVL.1141&time=1970-01-01%2F2025-04-04&collectionId=HR.4051&individualCountMin=0&polygonId=194853> (aineistopyyntö tehty 6.5.2025)